

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURA GENERALĂ
INTRARE NR. 4370 7. MAR 2018 Exemplar 1
Nr. 23372/DSDRP/02.03.2018

Doamnei Magda Constanța – ȘTEFĂNESCU
Adjunct al Avocatului Poporului
Str. Eugeniu Carada, nr. 3, Sector 3, BUCUREȘTI

Stimată doamnă,

Cu privire la adresa Avocatului Poporului cu nr. 941/23.01.2018, referitoare la vizita în Penitenciarul Bacău, a reprezentanților domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului și a raportului transmis de către aceștia la data de 29.01.2018, vă informăm că raportul instituției Avocatul Poporului a fost dat spre diseminare compartimentelor implicate și identificarea de soluții pentru rezolvarea problemelor prezentate.

Recomandările au fost soluționate după cum urmează:

Recomandări formulate către conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor

1 - Cu privire la gestionarea fenomenului supraaglomerării

Având în vedere adresa dumneavoastră prin intermediul căreia ne-ați transmis recomandarea cu privire la dispunerea măsurilor legale în vederea gestionării fenomenului supraaglomerării din Penitenciarul Bacău și pentru asigurarea condițiilor de cazare corespunzătoare persoanelor private de libertate, menționăm că Administrația Națională a Penitenciarelor depune eforturi deosebite privind asigurarea spațiului minim legal pentru cazarea persoanelor private de libertate, în condițiile în care unitățile subordonate se confruntă cu fenomenul de supraaglomerare, inclusiv prin transferarea în alte unități a unor efective de persoane private de libertate.

Astfel, în perioada noiembrie – decembrie 2017 și ianuarie 2018, în conformitate cu prevederile art. 45. alin. 2 din Legea nr. 254/2013 coroborat cu art. 108 alin (1) lit. a, e, g din Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 și art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013 coroborat cu art. 108 alin. (1) lit. b din Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 Administrația Națională a Penitenciarelor a aprobat transferul unui efectiv de 2122 de deținuți urmare depășirii capacității de cazare.

Activitatea de echilibrare a efectivelor s-a realizat ținând seama de profilare, capacitate de cazare, indice mediu de ocupare raportat la regimurile de executare, paturi disponibile, sex, vârstă, situație juridică, afaceri judiciare nesoluționate etc. În vederea diminuării acestui fenomen s-a evitat, pe cât posibil, transferarea persoanelor private de libertate în unități cu un grad mare de aglomerare.

Prin Decizia nr. 369 din 26.02.2018 s-a înființat o comisie permanentă de analiză a gradului de ocupare a unităților subordonate în funcție de capacitatea de cazare a sistemului penitenciar.

Comisia analizează și monitorizează capacitatea de cazare a unităților subordonate la 4 m², în funcție de regimurile de executare și categoriile de persoane private de libertate custodiate.

De asemenea, comisia stabilește unitățile cele mai aglomerate și unitățile cu cel mai scăzut grad de aglomerare, în funcție de regimurile de executare, pentru a fi tratate cu prioritate în ceea ce privește transferul în vederea echilibrării efectivelor.

În situația în care se constată faptul că unitățile care au un grad de aglomerare ridicat nu au formulat propuneri de transfer în temeiul art. 48 alin.(8) din Legea nr.254/2013 sau aceste propuneri sunt apreciate ca fiind insuficiente din punct de vedere numeric, comisia sesizează unitățile în cauză, în vederea efectuării unei analize a situației persoanelor custodiate pentru a formula propuneri de transfer.

Comisia se întrunește săptămânal, centralizează și analizează raportarea săptămânală a unităților subordonate cu privire la capacitatea de cazare și efectivele custodiate.

Precizăm că bilunar se întocmește o analiză detaliată privind măsurile dispuse în vederea reducerii aglomerării, cu precizarea numărului transferurilor dispuse în vederea echilibrării efectivelor de deținuți.

Supraaglomerarea locurilor de deținere a fost abordată pe două planuri:

- elaborarea de politici legislative pentru diminuarea populației carcerale cum ar fi noul cod penal și de procedură penală aplicabil din 01.02.2014 sau Legea nr.169/2017 privind recursul compensatoriu (în baza acestui act normativ statul român compensează în zile considerate executate, cazarea deținuților în condiții necorespunzătoare, în perioada 2012 – prezent; subsecvent, a fost emis OMJ nr. 2773/2017 prin care au fost clasificate clădirile care nu asigură condiții de detenție conform standardelor europene);
- creșterea capacității de cazare a sistemului penitenciar.

Urmare demersurilor efectuate, în data de 05 decembrie 2017 a fost aprobat Memorandumul cu tema Decizie privind oportunitatea finanțării infrastructurii fizice a sistemului penitenciar român, printr-un proiect finanțat din fonduri externe rambursabile, prin care se propune conceptul de proiect național – Investiții în infrastructura penitenciarelor, având ca obiectiv crearea și îmbunătățirea infrastructurii penitenciarelor.

În ședința din data de 17 ianuarie 2018, Guvernul României a aprobat, prin Memorandum, Calendarul de măsuri 2018-2024 pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea hotărârii-pilot Rezolves și alții împotriva României, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la 25 aprilie 2017, în vederea înaintării acestuia Consiliului European.

Prin intermediul Mecanismului Financiar Norvegian 2009-2014, începând cu anul 2015, în vederea îmbunătățirii condițiilor materiale de detenție, au fost demarate lucrări de modernizare a 200 locuri de cazare la Penitenciarul Bacău, destinate cazării persoanelor private de libertate tinere. Lucrările de modernizare au fost finalizate în cursul lunii aprilie 2017, fiind deja cazați tineri din regimurile deschis și semideschis în aceste spații.

În cadrul Penitenciarului Gherla a fost construită o comunitate terapeutică cu o capacitate de 60 locuri destinată deținuților.

În cadrul Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021, al cărui Memorandum de Înțelegere a intrat în vigoare din 14 octombrie 2016, vor fi finanțate o serie de măsuri de investiție în infrastructură, în perioada 2018-2023. În baza Memorandumului de Înțelegere a fost dezvoltată o Notă Concept, în cadrul căreia s-a propus crearea a minim 1420 noi locuri de cazare.

Începând cu data de 19.10.2017, Legea nr. 169/14.07.2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, produce efecte în sensul

că la calcularea pedepsei executate efectiv se are în vedere, indiferent de regimul de executare a pedepsei, ca măsură compensatorie, și executarea pedepsei în condiții necorespunzătoare.

La data de 17.10.2017 Penitenciarul Bacău custodia un efectiv de 585 persoane private de libertate, în prezent fiind încarcerate un număr de 497 de persoane private de libertate.

Astfel, Administrația Națională a Penitenciarelor gestionează permanent evoluția capacității de cazare a întregului efectiv de deținuți, inclusiv a celor aflați în custodia Penitenciarului Bacău, dispunând măsuri specifice în vederea asigurării unor condiții adecvate de executare a pedepsei, acesta reprezentând unul dintre principalele obiective urmărite.

2. Cu privire la angajarea personalului medical, psihosocial și din sectorul operativ necesar desfășurării activităților specifice

Administrația Națională Penitenciarelor a avut stabilit ca obiectiv scoaterea la concurs a posturilor vacante, în număr cât mai mare, pentru a diminua deficitul de personal, deficit rezultat în principal din încetarea raporturilor de serviciu, prin pensionare. În acest sens, începând cu anul 2016 au fost alocate fonduri bugetare necesare pentru încadrarea posturilor vacante din sistemul penitenciar, fonduri folosite în perioada 2016 – 2017.

Raportându-ne strict la Penitenciarul Bacău, facem precizarea că, numai în anul 2017, Administrația Națională a Penitenciarelor a aprobat scoaterea la concurs a mai multor posturi vacante, printre acestea regăsindu-se și posturi vacante din *sectorul psihosocial și operativ*.

Astfel, la data de 30.03.2017 au fost scoase la concurs 4 posturi de agent operativ, acestea fiind ocupate; La data de 09.06.2017 au fost scoase la concurs 12 posturi de agent operativ, dintre acestea fiind ocupate 9 posturi; La data de 11.07.2017 au fost scoase la concurs 2 posturi de ofițer (asistent social) și 1 post de agent tehnic (educație), acestea fiind ocupate; La data de 26.07.2017 au fost scoase la concurs 2 de ofițer (educație), 1 post de agent operativ (educație) acestea rămânând neocupate.

În urma analizei, la nivel de sistem, a situației concursurilor demarate pentru ocuparea posturilor vacante de medic a rezultat, atât un număr redus de candidați în raport cu numărul de posturi scoase la concurs, cât și un număr redus de candidați declarați "Admis".

Întrucât, la data de 24.07.2017, a fost publicată în Monitorul Oficial Ordonanța Guvernului nr. 3 din 20.07.2017 privind unele măsuri pentru administrația publică centrală, potrivit căreia, de la data intrării în vigoare și până la 31 decembrie 2017, se suspendă ocuparea prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante, cu excepția procedurilor de ocupare a posturilor pentru care au fost îndeplinite obligațiile de publicitate instituite în sarcina instituțiilor și autorităților publice, conform prevederilor legale în vigoare, pentru acestea procedura desfășurându-se în continuare, procesul de scoatere la concurs a posturilor vacante a fost stopat.

Potrivit art. 7 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 3 din 20.07.2017, Administrația Națională a Penitenciarelor a inițiat la începutul lunii noiembrie 2017 un memorandum, scopul acestuia fiind aprobarea organizării de concursuri pentru ocuparea unui număr de 419 posturi vacante din sistemul penitenciar, însă demersul a fost respins, Ministerul Justiției comunicându-ne că impactul financiar generat de ocuparea prin concurs a posturilor propuse nu este acoperit de limita de cheltuieli stabilită în proiectul de buget pe anul 2018 și că inițierea unui nou memorandum poate fi posibilă doar la o rectificare bugetară.

În ceea ce privește demararea, în anul 2018, a procedurilor de organizare a concursurilor de ocupare a posturilor vacante din sistemul penitenciar, legislația actuală și

anume Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 90/2017 prevede că, începând cu data de 1 ianuarie 2018 și până la 31 decembrie 2018, s-a suspendat ocuparea prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante din sistemul penitenciar. Prin excepție, se poate scoate la concurs un procent de maximum 50% din totalul posturilor ce se vor vacanta după data de 1 ianuarie 2018, numai în condițiile încadrării în cheltuielile de personal aprobate prin buget.

În același act normativ se prevede că, prin excepție, în cazuri temeinic justificate, prin memorandum aprobat în ședința Guvernului se poate aproba organizarea de concursuri sau examene pentru ocuparea posturilor vacante sau temporar vacante cu justificarea necesității și cu încadrarea în cheltuielile de personal aprobate cu această destinație în buget.

Având în vedere prevederile actuale, Administrația Națională a Penitenciarelor a inițiat către Ministerul Justiției un memorandum pentru aprobarea organizării de concursuri pentru ocuparea posturilor vacante din sistemul penitenciar, fiind cuprinse și posturile din sectorul medical.

Referitor la demersurile administrației centrale, întreprinse în scopul completării deficitului de personal și suplimentării resurselor umane din sectorul reintegrare socială, menționăm concursurile organizate în perioada 2015-2017, în urma cărora au fost încadrați specialiști în toate cele trei domenii de activitate: educație, asistență psihologică și asistență socială. Astfel, în cursul anului 2017, în domeniul asistenței psihologice și asistenței sociale, au fost angajați în sistem 67 de specialiști, din care: 22 psihologi debutanți, 25 psihologi definitivi, 13 asistenți sociali debutanți și 7 asistenți sociali definitivi.

Cu referire la personalul din domeniul asistenței psihosociale, încadrat la Penitenciarul Bacău, precizăm că, în statul de organizare sunt prevăzute 5 posturi de psihologi, 5 posturi de asistenți sociali și un post șef serviciu, iar evoluția încadrării acestora se prezintă astfel:

- 2015:
 - 1 psiholog;
- 2016:
 - 2 psihologi (din care unul repartizat de la Academia Națională de Informații);
 - 3 asistenți sociali (încadrare prin concurs);
- 2017:
 - 3 psihologi (doi încadrare prin concurs și unul schimbare din funcție; tot în cursul anului 2017, un psiholog a fost pensionat medical, iar altul s-a transferat la o altă unitate penitenciară);
 - 5 asistenți sociali (din care doi încadrare prin concurs).

Suplimentarea resurselor de personal reprezintă, de asemenea, unul dintre motivele care au fundamentat elaborarea și promovarea *Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, 2015-2019*, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 389/2015. Astfel, o direcție principală de acțiune urmărită prin implementarea *Strategiei* rezidă în dezvoltarea de parteneriate cu instituțiile publice/organizațiile nonguvernamentale/comunitățile locale, pentru a se asigura asistența adecvată a persoanelor aflate în custodia sistemului penitenciar și a celor care au executat pedepse private de libertate.

O altă activitate întreprinsă la nivel central, în sensul compensării deficitului de personal, a constat în creșterea numărului de protocoale de colaborare încheiate cu instituții de învățământ superior și organizații neguvernamentale, care pot pune la dispoziția administrației penitenciare voluntari, cu competențe de specialitate, care se pot implica în desfășurarea activităților directe cu persoanele private de libertate.

În scopul creării cadrului de suport comunitar, Penitenciarul Bacău a încheiat, la nivel local, 18 protocoale de colaborare. În cursul anului 2017, a încheiat protocoale cu următoarele instituții și organizații neguvernamentale:

- ISJ Bacău și Școala Gimnazială nr. 22 Bacău;
- Asociația „SILOAM”;
- Asociația „CONSENSUAL”;
- Fundația „Împreună pentru Solidaritate Socială”;
- S.C. „SMART MOMENTUM S.R.L.”.

3. Cu privire la alocarea resurselor financiare în scopul reorganizării infirmeriei într-un spațiu adecvat care să respecte cerințele minime ale unui salon de internare, precum și a instalării unor rampe pentru accesul persoanelor cu dizabilități motorii și a unor grupuri sanitare pentru acestea

În anul 2017 au fost executate lucrări de reparații curente pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție la camerele de deținere, constând în zugrăveli, reparații la instalația termică, instalațiile sanitare precum și instalațiile electrice.

Pentru anul 2018 au fost alocate fondurile necesare, pentru a fi supuse lucrărilor de reparații curente un număr de 38 camere de deținere.

În anul 2015, infirmeria pentru persoanele private de libertate de sex masculin constituită din 5 camere de cazare și autorizată prin Autorizația sanitară de funcționare nr.19309 din 15.01.2008, a fost populată cu persoane private de libertate arestate preventiv, cu vârsta de peste 21 de ani. Aceștia erau cazați în clădirea de detenție intrată în procesul de modernizare prin fonduri norvegiene în luna mai din anul 2015. Ulterior, în luna mai din anul 2017, în această clădire modernizată nu a mai fost posibilă relocarea persoanelor private de libertate care ocupau temporar camerele de infirmerie, deoarece spațiile de cazare care au fost modernizate sunt destinate exclusiv cazării deținuților tineri din regimurile de executare deschis și semideschis.

În ceea ce privește instalarea unor rampe pentru accesul persoanelor cu dizabilități motorii se vor aloca fonduri din cadrul bugetului anului 2018 pentru instalarea acestora.

Recomandări formulate pentru conducerea Penitenciarului Bacău

I Referitor la supraaglomerare

La nivelul Penitenciarului Bacău se monitorizează în permanență fenomenul supraaglomerării, efectuându-se periodic analize interne cu privire la posibilitățile de cazare, respectiv relocare a deținuților în situațiile în care se identifică locuri disponibile urmare punerii în libertate sau a transferului unora dintre aceștia, urmărindu-se în același timp respectarea criteriilor de separațiune pe timpul executării pedepsei.

Periodic, în funcție de dinamica efectivelor de deținuți, au fost modificate profilurile camerelor de deținere, ori de câte ori a fost necesar, în scopul echilibrării nivelului de supraaglomerare în funcție de regimul de executare a pedepsei, asigurarea patului individual, asigurarea spațiului minim individual pentru deținuții pentru care au fost acordate garanții de către statul român și respectarea criteriilor de separațiune.

De asemenea au fost dispuse și următoarele măsuri:

- monitorizarea permanentă a efectivului de deținuți de către șefii secțiilor de deținere și șeful serviciului regim. Cu ocazia realizării transferurilor sau punerii în libertate a persoanelor private de libertate efectuează mutări între camerele de deținere în scopul echilibrării numărului de deținuți din fiecare cameră de deținere

- identificarea unor noi spații , în scopul amenajării unor camere de deținere;
- suplimentarea activității de transfer a deținuților cu mijloace auto și personal propriu.

Toate aceste măsuri nu vizează decât optimizarea activităților de gestionare a fenomenului de supraaglomerare înregistrat la nivelul Penitenciarului Bacău și implicit diminuarea acestuia.

II Referitor la aspectele pe linie economico – administrativă.

În legătură cu saltelele „vechi” vă comunicăm că la sfârșitul anului 2016 au fost achiziționate 486 saltele și în data de 28.02.2017 au fost date spre folosință 477 bucăți celelalte saltele nefiind necesar a fi schimbate. Apreciem că acestea fiind de culoare albă putem spune că erau mai murdare - nu vechi.

Referitor la starea camerelor, menționăm că pe fiecare pavilion, în cursul anului 2017, au fost efectuate lucrări de reparații curente zugrăveli, reparații la instalația termică, reparații la instalațiile sanitare și electrice. Pe pavilionul D+P+2E, unde sunt secțiile E4, E5 și E6 , instalația sanitară a început să cedeze și în acest sens , la sfârșitul anului 2017 am efectuat reparația coloanei de alimentare cu apă și a canalizării aferente. Țevile fiind fisurate în perete determinau infiltrații de la etajul 2 până la demisol.

În ceea ce privește spațiul de depozitare de la camerele de pe secțiile E4, E5 și E6, menționăm că acestea sunt prevăzute cu o cambuză (spațiu depozitare alimente) de aprox. 1mp și un spațiu de depozitare pentru alte bunuri de aproximativ 3.5 mp prevăzut cu rafturi de depozitare.

În ceea ce privește prezența insectelor, facem mențiunea că în decursul anului 2017 au fost efectuate 3 acțiuni de dezinfecție, cu o firmă specializată, acest tip de activitate fiind efectuată și de administrația penitenciarului, cu personalul propriu, ori de câte ori a fost semnalată prezența acestora.

III. Referitor la alocarea resurselor financiare în scopul reorganizării infirmeriei

Pentru respectarea separării pe camere de infirmerie după afecțiuni a persoanelor private de libertate ar fi necesară înființarea 4 camere:

- a. pentru afecțiuni infecto contagioase
- b. izolare respiratorie
- c. refuz de hrană
- d. bolnavi psihic cu afecțiuni grave

Totodată, precizăm că, în perioada imediat următoare, la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor se va efectua o analiză în vederea aplicării unor măsuri de diminuare a efectivului de persoane private de libertate custodiate, măsuri ce vor avea în vedere asigurarea unor spații necesare derulării activităților de asistență medicală precum și pentru asigurarea unui număr corespunzător de camere de infirmerie.

În conformitate cu Planul de măsuri privind îmbunătățirea condițiilor de detenție, întocmit urmare a recomandărilor formulate de instituția Avocatul Poporului, s-a luat măsura eliminării paturilor instalate la nivelul trei urmând ca acestea să fie reinstalate numai dacă dinamica efectivului de deținuți va impune acest lucru, în vederea asigurării patului individual pentru fiecare persoană privată de libertate.

De menționat că măsura reintroducerii acestora se va aplica doar pe perioada care va impune acest lucru, urmând a fi gestionată permanent de șefii de secții, inginerul constructor și șefii de tură în afara orelor de program.

Efectuarea curățeniei în camerele de deținere se realizează conform Deciziei Directorului General al AN.P. 366/05.03.2014 (cameră,hol,baie,spațiu depozitare alimente, etc) pe baza planificării nominale a persoanelor private de libertate, fiind asigurate materiale de curățenie (mătură, fâraș, mop, teu, găleată,coș de gunoi, detergent, etc). Conducerea unității a dispus măsuri suplimentare de verificare a modului de efectuare a activităților de curățenie în vederea asigurării unui climat corespunzător în camerele de detenție.

Pentru respectarea recomandării " identificarea unei soluții astfel încât persoanele private de libertate care prestează activități productive să poată efectua apeluri telefonice după terminarea programului de muncă" a fost luată măsura prelungirii programului aprobat de directorul unității pentru efectuarea de convorbiri telefonice, până la ora 22.00.

Pe această cale dorim să vă mulțumim pentru implicarea dumneavoastră activă și sperăm într-o bună colaborare și pe viitor, reiterând faptul că Administrația Națională a Penitenciarelor acordă o atenție deosebită implementării recomandărilor formulate de toate entitățile al căror obiect de activitate interferează cu domeniul nostru de activitate și depune eforturi constante pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție, completarea cadrului normativ și profesionalizarea personalului sistemului penitenciar.

Cu deosebită considerație,

Pentru comisar șef de penitenciare Marian DOBRICĂ
Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, semnează

Comisar șef de penitenciare Cristian PLEȘA
Director general adjunct

